

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات گزارش

گروه آموزش عالی،
تحقیقات و فناوری

آسیب‌شناسی ارتقای اعضای هیئت علمی با رویکرد «مسئله‌محوری» در پیش‌نویس آیین‌نامه ارتقای مرتبه وزارتین علوم و بهداشت در چارچوب ماده (۹۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت

امیر عزیزی جیرآبادی

Doi: [10.22034/report.mrc.2025.1404.33.8.21127](https://doi.org/10.22034/report.mrc.2025.1404.33.8.21127)

چکیده

این گزارش به بررسی پیش‌نویس آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی با رویکرد مسئله‌محوری می‌پردازد؛ پیش‌نویسی که وزارتین علوم و بهداشت، در چارچوب اجرای بند «الف» ماده (۹۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت تدوین کرده‌اند. با توجه به مفاد قانون، هدف اصلی از تهیه این پیش‌نویس، بازنگری در نظام ارزیابی و انگیزش اعضای هیئت علمی بر مبنای رویکردی برنامه‌محور، مأموریت‌گرایی و مسئله‌محوری است. نتایج بررسی نشان می‌دهد با وجود تلاش برای هماهنگی با مصوبه «تعیین اصول حاکم بر بازنگری آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی پژوهشی و فناوری» شورای عالی انقلاب فرهنگی و تبصره «۱» بند «الف» ماده (۹۷) قانون برنامه هفتم، همچنان برخی چالش‌ها پابرجاست. به‌طور خاص، ارتقای مبتنی بر حل مسائل ملی و منطقه‌ای نتوانسته جایگاه مورد انتظار را در پیش‌نویس آیین‌نامه ارتقا بیابد و پیوند مؤثری با بند «ج» ماده (۱۲) قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور در خصوص الزام به جایگزینی امتیازات حاصل از حل مسائل ملی و منطقه‌ای با امتیازات الزامی انتشار مقالات برقرار نشده است. گزارش حاضر به‌طور خاص به موضوع مسئله‌محوری پرداخته است، اما تمایز ساحت‌های مختلف علمی، تفاوت کارکرد نهادهای متنوع علمی و تأثیر این تفاوت‌ها بر نظام ارتقا، از جمله موضوعات مهمی است که در آیین‌نامه پیشنهادی نادیده گرفته شده است. به عبارت دیگر، شاکله پیش‌نویس موجود بیش از آنکه حاکی از تحول ساختاری باشد، ادامه همان رویکرد

- نوع گزارش:
- طرح یا لایحه
 - راهبردی
 - نظارتی
 - پیش‌نویس قانونی

شماره مسلسل:

۲۱۱۲۷

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۰۸/۱۴

موسی بیات (ناظر علمی)؛ حسین نصیری (مدیر مطالعه)؛ روح‌الله همتی (عضو هیئت علمی دانشگاه شهرکرد) (همکار)؛ غلامعلی منتظر (عضو هیئت علمی دانشگاه تربیت مدرس)، امیر شهسواری (عضو هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی) (ناظران علمی خارج از مرکز)؛ احمد محجوبیان (دبیر کمیسیون علمی، فرهنگی و اجتماعی دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام) (اظهار نظر کننده خارج از مرکز)؛ سیده فاطمه ابوطالبی (صفحه‌آرا)، زهره عطاردی (ویراستار ادبی).

فعلی بارعایت الزامات شکلی مصوبه تعیین اصول حاکم بر بازنگری آیین نامه ارتقا بوده و توجه چندانی به مفاد برنامه هفتم و تغییر رویکرد از «مقاله محوری» به «مأموریت محوری» و «مسئله محوری» نشده است. گزارش حاضر ضمن آسیب شناسی آخرین نسخه پیش نویس آیین نامه ارتقا از منظر توجه به مسئله محوری، پیشنهادهایی را ارائه می کند که مهم ترین آنها عبارتند از:

■ ارتقای جایگاه ماده فعالیت های نوآورانه و در ارتباط با مسائل جامعه از طریق الزام مؤسسات به جایگزینی بخشی از امتیازات این ماده با امتیازات الزامی (وتویبی) انتشار مقالات؛

■ هدفمندسازی ضوابط و مقررات خاص مؤسسات آموزش عالی از طریق الزام این مؤسسات به جایگزینی کامل امتیاز ماده فعالیت های نوآورانه و در ارتباط با مسائل جامعه با ضوابط و مقررات موجود؛

■ تفکیک جداول حداقل امتیازهای آموزشی- تربیتی و پژوهشی لازم برای ارتقا در گروه های علوم پایه، علوم انسانی، علوم اجتماعی و رفتاری، فنی- مهندسی، کشاورزی و منابع طبیعی، هنر، معارف اسلامی، دام پزشکی و رشته های بالینی علوم پزشکی؛
■ تقویت و تکمیل ترکیب هیئت های ممیزه برای افزایش جامعیت و کارآمدی ارزیابی ها از طریق حضور اعضای هیئت علمی مسئله محور؛

■ برای انطباق بیشتر پیش نویس آیین نامه با اسناد بالادستی به خصوص برنامه هفتم پیشرفت، پیشنهاد می شود به موضوعاتی از جمله «میزبانی از دوره های پسادکتری فناورانه، کاربردی و صنعتی» نیز امتیازاتی تعلق گیرد.

اجرای این راهبردها می تواند زمینه ساز اصلاح آیین نامه ارتقا در رفع موانع ارتقای مرتبه استادان مسئله محور باشد. با این حال، گام اساسی در جهت تحقق اهداف ماده (۹۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت، اصلاح نظام تأمین مالی پژوهش در کشور است.

۱. مقدمه

جهت دهی به توان پژوهشی کشور به سمت اثربخشی بیشتر در اقتصاد و حل مشکلات کشور نزدیک به یک دهه گذشته حداقل در هفت سند بالادستی مورد تأکید قرار گرفته است. اقدام ملی (۲) از راهبرد کلان (۷) سند نقشه جامع علمی کشور، بند «۳» ماده واحده «تعیین الزامات اجرایی مربوط به بهبود عوامل مؤثر در پیشرفت علمی کشور» مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، بند «ج» ماده (۱۲) قانون «حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی» مصوب مجلس شورای اسلامی، بند «الف» ماده (۱۶) قانون برنامه پنجم، بند «ج» ماده (۶۴) قانون برنامه ششم و تبصره «۱» بند «الف» ماده (۹۷) قانون هفتم پیشرفت، بند «۵-۵» سیاست های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری و تبصره های «۲» و «۳» بند «الف» مصوبه «تعیین اصول حاکم بر بازنگری آیین نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی» مصوب جلسات ۸۹۴ و ۸۹۵ مورخ ۱۴۰۲/۱۰/۲۶ و ۱۴۰۲/۱۱/۱۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی از جمله مهم ترین اسناد و قوانینی هستند که به هدف گذاری بر حل مشکلات کشور در پژوهش های علمی تأکید می کند [۱]. در این زمینه، رهبر معظم انقلاب در دیدار با نخبگان با تأکید بر اهمیت بازنگری در آیین نامه ارتقا و حضور در رقابت های علمی جهانی، هدف واقعی مقالات علمی و پژوهش های دانشگاهی را حل مشکلات کشور معرفی کردند.^۱

۱. «من در مورد مقاله ها و پایان نامه ها بارها عرض کرده ام که هدف مقالات علمی، مقالات پژوهشی و پایان نامه ها باید کمک به مسائل کشور باشد؛ هدف اصلی این است. فراموش نکنیم این نکته ای را که چند لحظه پیش گفتم: حضور در مسابقات علمی جهانی لازم است، اما هدف واقعی این است که ما با این مقالات، با این پژوهش علمی، مشکلی از مشکلات کشور را حل کنیم»؛ بیانات مقام معظم رهبری در دیدار نخبگان و استعداد های برتر علمی - ۲۵ مهر ۱۴۰۲.

جدول ۱. پژوهش‌های نیازمحور، تقاضامحور و حل مسائل ملی و منطقه‌ای در اسناد بالادستی

عنوان سند	بند یا ماده مربوطه	سال	مرجع تصویب	اهم مفاد
سند نقشه جامع علمی کشور	اقدام ملی (۲) از راهبرد کلان (۷)	۱۳۸۹	شورای عالی انقلاب فرهنگی	لحاظ نمودن رفع نیازهای جامعه در نظام انگیزشی پژوهشگران
قانون بر نامه پنج ساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)	بند «الف» ماده (۱۶)	۱۳۸۹	مجلس شورای اسلامی	اختصاص پنجاه درصد (۵۰٪) امتیازات پژوهشی اعضای هیئت علمی به فعالیت‌های معطوف به رفع مشکلات کشور در آیین‌نامه ارتقا
سیاست‌های کلی علم و فناوری ابلاغی مقام معظم رهبری	بند «۵-۵»	۱۳۹۳	مقام معظم رهبری	تعیین اولویت‌ها در آموزش و پژوهش با توجه به مزیت‌ها، ظرفیت‌ها و نیازهای کشور
قانون بر نامه پنج ساله ششم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۰-۱۳۹۶)	بند «ج» ماده (۶۴)	۱۳۹۵	مجلس شورای اسلامی	حمایت مالی از پژوهش‌های تقاضامحور مشترک شرکت‌های دانش‌بنیان با دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی، پژوهشی و فناوری و حوزه‌های علمیه در موارد ناظر به حل مشکلات کشور
قانون حداکثر استفاده از توان تولیدی و خدماتی کشور و حمایت از کالای ایرانی	بند «ج» ماده (۱۲)	۱۳۹۸	مجلس شورای اسلامی	جایگزینی کامل امتیازات فعالیت‌های پژوهشی حل‌کننده یکی از مسائل کشور با امتیازات پژوهشی و فناوری آیین‌نامه ارتقای مرتبه
ماده واحده «تعیین الزامات اجرایی مربوط به بهبود عوامل مؤثر در پیشرفت علمی کشور»	بند «۳»	۱۳۹۹	شورای عالی انقلاب فرهنگی	بازنگری در آیین‌نامه‌های مربوط به جذب و ارتقای اعضای هیئت علمی و دانشجویان دکتری، با رویکرد تنوع‌بخشی و پرهیز از انحصار در نظام‌های رتبه‌بندی خاص مجلات، با لحاظ کردن مأموریت‌گرایی مؤسسات و با در نظر گرفتن امتیاز ویژه در حل مسائل کشور و حذف شاخص و تویی بودن مقالات منتشره در نشریات بین‌المللی
ماده واحده تعیین اصول حاکم بر بازنگری آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی پژوهشی و فناوری	تبصره‌های «۲ و ۳» بند «الف»	۱۴۰۲	شورای عالی انقلاب فرهنگی	تعیین دستیابی به دستاوردهای مؤثر، ماندگار، تحول‌آفرین، اقتدار آفرین و انجام پژوهش‌ها و فعالیت‌های نیازمحور، تقاضامحور و حل‌کننده مسائل کشور به‌عنوان محور اصلی آیین‌نامه ارتقا
بر نامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران (۱۴۰۷-۱۴۰۳)	تبصره «۱» بند «الف» ماده (۹۷)	۱۴۰۳	مجلس شورای اسلامی	اصلاح آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی متناسب با مأموریت‌گرایی، مسئله‌محوری و برنامه‌محوری هر یک از زیرنظام‌های آموزش عالی دولتی و غیردولتی و برحسب گروه‌های علمی (حسب ضرورت) و ماهیت رشته

مأخذ: یافته‌های پژوهش.

با توجه به اهمیت و جایگاه آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی در جهت‌دهی به پژوهش‌های دانشگاهی و نقش «تویی مقالات علمی» در ارتقای اعضای هیئت علمی، گزارش حاضر در چارچوب اجرایی سازی تبصره «۱» بند «الف» ماده (۹۷) قانون برنامه هفتم،^۱ با بررسی نقاط قوت و ضعف پیش‌نویس آیین‌نامه و «راهکارهای رفع موانع پژوهش‌های نوآورانه در ارتباط با مسائل جامعه و صنعت در آیین‌نامه» به آسیب‌شناسی جایگاه پژوهش‌های مسئله‌محور در پیش‌نویس آیین‌نامه ارتقا و ارائه راهکار برای

۱. گام اساسی در جهت تحقق اهداف ماده (۹۷) قانون برنامه هفتم پیشرفت و استفاده مؤثر از ظرفیت دانشگاه‌ها در حل مسائل ملی و منطقه‌ای، اصلاح نظام تأمین مالی پژوهش در کشور است. به بیان دیگر، بهره‌گیری مؤثر از ظرفیت دانشگاه‌ها در حل مسائل ملی و منطقه‌ای، مستلزم جهت‌دهی سرمایه‌گذاری دولت در نهادهای حامی پژوهش است. نهادهایی مانند صندوق شورای عالی علوم، تحقیقات و فناوری و بنیاد ملی علم ایران می‌توانند با ایجاد فضای رقابتی و تخصیص پژوهانه‌های هدفمند، زمینه حمایت از طرح‌های پژوهشی بنیادی و کاربردی را فراهم کنند. برای تحقق این هدف، لازم است منابع مالی پژوهش متناسب با نیازها و تقاضاهای بخش‌های دولتی و غیردولتی تأمین شده و از طریق این نهادهای حامی، با سازوکاری شفاف و رقابتی به پیشنهادهای پژوهشی ارزیابی شده اختصاص یابد. در نتیجه، با اصلاح و کارآمدسازی نظام تأمین مالی پژوهش، می‌توان انتظار داشت که فعالیت‌های علمی اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی بیش از پیش به سمت حل مسائل ملی و منطقه‌ای و همچنین گسترش مرزهای دانش هدایت شود. به‌ویژه اینکه شرایط اقتصادی حاکم بر کشور، فرصتی تازه برای نهادهای مذکور فراهم کرده است. این نهادها می‌توانند با ایفای نقش مؤثر در تأمین مالی رقابتی پژوهش، به‌صورت غیرمستقیم بخشی از کمبود منابع مالی آموزش عالی را جبران کنند. کسب درآمد پایدار از طریق فعالیت‌های نوآورانه و فناورانه انگیزه اعضای هیئت علمی برای مشارکت در طرح‌های نوآورانه، مسئله‌محور و درآمدزافزایش می‌یابد. این رویکرد می‌تواند به تدریج نظام مالی و انگیزشی دانشگاه‌ها را به سمت پویایی، خوداتکایی و ارتباط مؤثرتر با جامعه سوق دهد. از طرفی آیین‌نامه ارتقای خود با اهمیت دادن به پژوهش‌ها دارای منابع مالی و متقاضی مشخص می‌تواند زمینه‌ساز استقرار نظام انگیزشی مذکور در کشور شود.

استفاده از توان پژوهشی اعضای هیئت علمی به منظور حل مسائل ملی و منطقه‌ای از طریق «تقویت ماده فعالیت‌های نوآورانه، فناوریانه و ارتباط با جامعه و صنعت در پیش نویس آیین‌نامه ارتقا»، «متناسب‌سازی ضوابط و مقررات خاص مؤسسات آموزش عالی با فعالیت‌های نوآورانه و در ارتباط با مسائل جامعه» و «تکمیل ترکیب هیئت‌های ممیزه با عضویت استادان مسئله‌محور» پرداخته است.

۲. نقاط قوت پیش‌نویس آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی

بازنگری آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی در سال ۱۴۰۴، در چارچوب قانون برنامه هفتم پیشرفت و مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی، با هدف تغییر رویکرد از «مقاله‌محوری» به «مأموریت‌محوری» و «مسئله‌محوری» در حال انجام است. مطابق تبصره «۱» بند «الف» ماده (۹۷) قانون برنامه هفتم وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مکلف‌اند آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی را براساس رویکرد برنامه‌محوری، مسئله‌محوری و مأموریت‌گرایی اصلاح و به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی برسانند. از طرفی طبق تبصره «۲» ذیل بند «الف» مصوبه تعیین اصول حاکم بر بازنگری آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی، دستیابی به دستاوردهای مؤثر، ماندگار، تحول‌آفرین، اقتدارآفرین و انجام پژوهش‌ها و فعالیت‌های نیازمحور، تقاضامحور و حل‌کننده مسائل کشور محور اصلی ارتقا باشد. هرچند این آیین‌نامه از نظر ساختار و تنوع حوزه‌های گامی رو به جلو محسوب می‌شود. از جمله نقاط قوت این پیش‌نویس می‌توان به جامعیت ساختاری و تنوع حوزه‌های فعالیت اشاره کرد؛ به گونه‌ای که فعالیت‌های اعضای هیئت علمی در پنج بخش شامل: فعالیت‌های «فرهنگی - تربیتی»، «آموزشی»، «پژوهشی و توسعه علمی»، «نوآورانه، فناوری و ارتباط با جامعه و صنعت»، و «اجرایی علمی» تقسیم‌بندی شده است. این آیین‌نامه همچنین با تفکیک نسبی حوزه‌های علمی و اختصاص فصول جداگانه برای علوم انسانی، علوم پایه، فنی و مهندسی و علوم پزشکی، گامی در جهت توجه به ویژگی‌های تخصصی هر حوزه برداشته است.

تنوع مسیرهای ارتقا از دیگر ویژگی‌های مثبت این نسخه است که امکان جایگزینی بخشی از امتیازات پژوهشی با فعالیت‌های فناوریانه، آموزشی یا فرهنگی را فراهم می‌کند. افزون بر این، نقش فرهنگی و اجتماعی دانشگاه‌ها برای نخستین بار به صورت جدی مورد توجه قرار گرفته و فعالیت‌های فرهنگی، ارزشی و مشاوره‌ای سهم مشخصی در امتیازدهی یافته‌اند. همچنین، با اشاره به مقوله نوآوری و ارتباط با صنعت، معیارهایی مانند ثبت اختراع، انعقاد قراردادهای صنعتی و همکاری‌های فناوریانه، تدوین، بازنگری و انتشار اسناد سیاستی نیز در نظام ارزیابی به صورت مؤثرتری نسبت به نسخه‌های پیشین لحاظ شده است. به علاوه از دیگر نقاط قوت آیین‌نامه می‌توان به توسعه روابط علمی از طریق الزام به ارائه شفاهی دستاوردهای علمی اشاره کرد؛ اقدامی که به ارتقای مهارت‌های ارتباطی اعضای هیئت علمی، تبادل مؤثرتر دانش و تقویت گفتمان علمی در دانشگاه‌ها کمک می‌کند. همچنین، تنوع بخشی به مسیرهای ارتقا از طریق تعریف سه مسیر «آموزش‌محور»، «پژوهش‌محور» و «آموزش - پژوهش‌محور» از دیگر اصلاحات مثبت آیین‌نامه است که می‌تواند با انعطاف‌پذیرتر کردن نظام ارزیابی، زمینه رشد متوازن تر اعضای هیئت علمی با توجه به توانمندی‌ها و مأموریت‌های تخصصی آنان را فراهم سازد.

آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی که برای اولین بار در سال ۱۳۷۹ به تصویب رسید، ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی دانشگاه را منوط به انتشار مقالات علمی- پژوهشی کرد. افزایش شفافیت فرایندهای ارتقای مرتبه از طریق شاخص‌گذاری انواع فعالیت‌های آموزشی و شاخص‌گذاری انواع برون‌دادهای پژوهشی، تغییر نسل دانشگاه‌های کشور و گذار از نسل دانشگاه‌های آموزش محور به دانشگاه‌های پژوهش محور، ارتقای رتبه کشور در تولید علم و رسیدن به رتبه ۱۵ دنیا [۲]، بهبود هر م اعضای هیئت علمی کشور از طریق ساماندهی اعضای هیئت علمی با مرتبه مربی^۱ از جمله نقاط قوت آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی و اصلاحیه‌های بعدی آن در سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۸۹، ۱۳۹۴ است [۳، ۴].

پیش‌نویس آیین‌نامه با تکیه بر شاخصه آیین‌نامه جاری (مصوب ۱۳۹۴) تهیه شده است. آیین‌نامه جاری از چهار بخش «فعالیت‌های فرهنگی، تربیتی و اجتماعی»، «فعالیت‌های آموزشی»، «فعالیت‌های پژوهشی، فناوری» و «فعالیت‌های علمی، اجرایی» تشکیل شده است که در پیش‌نویس فعالیت‌های نوآورانه و فناوریانه با تفکیک از فعالیت‌های پژوهشی در قالب ماده‌ای مستقل ظاهر شده است. بررسی الگوی حاکم بر آیین‌نامه مصوب ۱۳۹۴ حاکی از آن است که چالش برانگیزترین بخش، جدول امتیازهای لازم مربوط به «فعالیت‌های پژوهشی، فناوری» است. فعالیت‌های این بخش را می‌توان به چهار دسته کلی «پژوهش‌های استنادی»^۲، «پژوهش‌های مسئله محور»^۳، «راهنمایی دانشجویان تحصیلات تکمیلی»^۴ و «سایر فعالیت‌ها» دسته‌بندی کرد. نکته حائز اهمیت، در نظر گرفته شدن حداقل امتیاز برای مقالات هم از نظر کیفی و هم از نظر کمی و براساس تعداد مقالات و ضریب تأثیر مجلات منتشر کننده مقالات است. یعنی اعضای هیئت علمی در کنار سایر فعالیت‌های پژوهشی و فناوری حتماً باید به انتشار مقاله نیز اشتغال داشته باشند. انتشار مقالات به‌عنوان بخشی از خروجی‌های دانشگاه به‌منظور مستندسازی و ترویج و در داوری و ارزیابی یافته‌های علمی در قالب مأموریت دانشگاه در حوزه پژوهش و توسعه دانش است؛ اما هدف غایی دانشگاه نیست و در حقیقت حل مسائل جامعه هدف اصلی است. اما تکیه بیش از اندازه آیین‌نامه جاری (مصوب ۱۳۹۴) بر شاخص‌های علم‌سنجی مبتنی بر مقالات علمی- پژوهشی مانع مهمی بر سر راه استفاده از توان پژوهشی اعضای هیئت علمی و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در پرداختن به مسائل جامعه و صنعت پدید آورده است. موضوعی که در نسخه پیش‌نویس نیز تکرار شده است. به‌عنوان نمونه، حداقل امتیازهای لازم فعالیت‌های پژوهشی و نوآورانه در مسیر آموزش- پژوهش محور در گروه‌های علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی و دام‌پزشکی و سایر علوم، موضوع جدول شماره ۴-۱ فصل چهارم نسخه پیش‌نویس نسبت به حداقل امتیازهای مذکور در نسخه جاری آیین‌نامه موضوع جدول ۶-۱ افزایش داشته‌اند. حداقل امتیاز فعالیت‌های پژوهشی و نوآورانه برای ارتقا به مراتب دانشجویی و استادی از ۵۷ امتیاز به ترتیب به ۶۵ و ۸۰ امتیاز افزایش یافته است.^۵ لازم به ذکر است، حداقل امتیاز الزامی از مقالات علمی- پژوهشی برای ارتقا به مراتب دانشجویی و استادی به ترتیب از ۲۵ و ۴۰ امتیاز به ۳۰ و ۴۵ امتیاز افزایش یافته است. به عبارت دیگر، در نسخه پیش‌نویس نیز همانند نسخه جاری آیین‌نامه، محور ارتقای مرتبه انتشار مقالات بوده و بخش اصلی امتیازات الزامی فعالیت‌های پژوهشی و نوآورانه به انتشار مقالات اختصاص یافته است. این در حالی است که رهبر معظم انقلاب همواره بر استفاده از ظرفیت استادان دانشگاه برای پرداختن به مسائل و مشکلات جامعه از طریق پژوهش‌های مسئله‌محور بر آن تأکید کرده‌اند؛ ایشان در آخرین نمونه در دیدار نخبگان و استعداد‌های برتر تحصیلی در ۱۴۰۲/۰۷/۲۵ بار دیگر و برای دومین سال متوالی^۶ بر ضرورت بازنگری در شروط ارتقای مرتبه علمی اعضای هیئت علمی تأکید کردند. ایشان در این

۱. مراتب علمی اعضای هیئت علمی مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی به ترتیب از پایین‌ترین رتبه عبارتند از: مربی آموزشی/ پژوهشیار/ پژوهشیار (دیگر وجود ندارد)، مربی، استادیار، دانشیار و استادتمام.

۲. اعم از مقالات علمی- پژوهشی (بند‌های ۱۱ الی ۱۷ جدول ۱-۳)، کتاب (بند «۱۲» جدول ۱-۳) و کرسی‌های نظریه‌پردازی (بند «۱۴» جدول ۱-۳).

۳. بند‌های «۸، ۹ و ۱۰» جدول ۱-۳.

۴. بند «۱۳» جدول ۱-۳.

۵. در آیین‌نامه جاری حداقل امتیاز لازم از هدایت و راهنمایی دانشجویان با عنوان فعالیت‌های پژوهشی به ترتیب ۸ و ۱۸ امتیاز است که برای سادگی مقایسه امتیازات مذکور از مجموع حداقل امتیازهای فعالیت‌های پژوهشی آیین‌نامه جاری کسر شده است.

۶. «انتظار می‌رود، [...] که شاخص ارزیابی نخبه را اصلاح کنیم. امروز شاخص ارزیابی استاد و نخبه و غیره غالباً مقالات است؛ این درست نیست. [...] من بارها تکرار کرده‌ام این را؛ شاخص‌ها را حل مسئله قرار بدهید. مسئله را ارائه بدهید، بخواهید حل کنند؛ این جمع، این گروه نخبه، این شخص نخبه، این استاد نخبه، یک مسئله‌ای را حل کند برای دستگاه‌های ذی‌ربط؛ این شاخص ارتقا باشد، این شاخص پذیرش به‌عنوان رتبه برتر باشد؛ بیانات در دیدار نخبگان و استعداد‌های برتر تحصیلی مورخ ۱۴۰۱/۰۷/۲۷.

دیدار هدف واقعی مقالات و پژوهش‌های علمی را حل مشکلات کشور معرفی کردند.^۱ به عبارت دیگر، اگر مبنای ارزیابی اعضای هیئت علمی را میزان نقش آفرینی آنها در حل مسائل کشور قرار دهیم، این موضوع باعث خواهد شد که علاوه بر رفع نیازهای کشور، جایگاه علمی کشور در رتبه‌بندی‌های علمی نیز بهبود خواهد یافت. این در حالی است که اگر در ارزیابی فعالیت‌های علمی صرفاً بر انتشار مقالات تکیه کنیم، ممکن است به رغم ارتقای جایگاه کشور در رتبه‌بندی‌های علمی، تولید علم اعضای هیئت علمی در خدمت حل مسائل کشور نباشد.

جدول ۲. حداقل امتیاز فعالیت‌های پژوهشی و نوآورانه در مسیر آموزش - پژوهش محور برای اعضای هیئت علمی گروه‌های علوم پایه، فنی و مهندسی، کشاورزی و دام‌پزشکی و سایر علوم

پیش‌نویس آیین‌نامه		آیین‌نامه جاری		ارتقا به مرتبه	عنوان	
استادی: ۶۵	دانشیاری: ۴۵	۳۰	استادی: ۵۰ دانشیاری: ۳۰	۲۵	مقالات علمی- پژوهشی	
		۴۵		۴۰	دانشیاری	
استادی: ۶۵	دانشیاری: ۴۵	استادی: ۵۰		دانشیاری: ۳۰	دانشیاری	طرح پژوهشی
					استادی	
					دانشیاری	فعالیت فناورانه
					استادی	
استادی: ۶۵	دانشیاری: ۴۵	استادی: ۵۰		دانشیاری: ۳۰	دانشیاری	کتاب
					استادی	
					دانشیاری	اثر بدیع
					استادی	
استادی: ۶۵	دانشیاری: ۴۵	استادی: ۵۰	دانشیاری: ۳۰	دانشیاری	کرسی نظریه‌پردازی	
				استادی		
۶۵		۵۷		دانشیاری	مجموع	
۸۰		۵۷		استادی		

مأخذ: همان.

یکی از اشکالات آیین‌نامه ارتقای اعضای هیئت علمی، اختیاری بودن امتیازات مربوط به فعالیت‌های نوآورانه و فناورانه برای گروه‌های علمی کاربردی تر همچون فنی و مهندسی، کشاورزی و دام‌پزشکی است. یکسان‌انگاری میان گروه‌های علوم پایه، فنی، کشاورزی و دام‌پزشکی در حالی که تفاوت‌های بنیادین در مأموریت، کارکرد و خروجی‌های مورد انتظار هر یک وجود دارد، از یک سو فشار مضاعفی بر اعضای هیئت علمی رشته‌های کاربردی وارد می‌کند و از سوی دیگر، مانع تحقق اهداف تخصصی و مأموریتی سایر گروه‌های علمی می‌شود. غلبه امتیازات الزامی فعالیت‌های پژوهشی و توسعه علمی در ساختار کلی آیین‌نامه به گونه‌ای است که اعضای هیئت علمی، بیشتر به سمت انتشار مقالات علمی سوق پیدا می‌کنند و از فعالیت‌های نوآورانه، فناورانه و مسئله‌محور فاصله می‌گیرند. این در حالی است که رسالت اصلی برخی از گروه‌های علمی، توسعه فناوری و حل مسائل واقعی جامعه است. به عبارت دیگر، وزن بالای ماده پژوهشی عملاً سبب می‌شود تمامی امتیازهای الزامی ارتقا صرفاً از مسیر انتشار مقاله تأمین شود، بدون آنکه نیازی به ارتباط مؤثر با صنعت یا مشارکت در فرایندهای فناورانه وجود داشته باشد.

۱. «نکته بعدی درباره این شیوه عملیاتی رایجی است که چند بار هم بنده درباره آن صحبت کرده‌ام و آن، مسئله مقالات علمی است. بنده در این زمینه تا حالا دو سه مرتبه بحث کرده‌ام. من تصور می‌کردم تذکراتی که قبلاً داده شده کفایت کرده، یعنی کار را درست کرده، [اما] شنیدم این جور نیست. مقاله علمی را شرط ارتقای هیئت علمی قرار دادن، به نظر من هیچ منطقی ندارد؛ [...] حضور در مسابقات علمی جهانی لازم است، اما هدف واقعی این است که ما با این مقالات، با این پژوهش علمی، مشکلی از مشکلات کشور را حل کنیم»؛ بیانات در دیدار نخبگان و استعدادهای برتر تحصیلی مورخ ۱۴۰۲/۰۷/۲۵.

عدم امکان ارتقای مرتبه از مسیر پژوهش‌های «نیازمحور، تقاضامحور و حل مسائل ملی و منطقه‌ای» و تأثیر سوء آن بر نظام انگیزشی پژوهش‌های دانشگاهی از جمله دلایل ناترازی کشور در تولید علم است. در یک رویکرد بلندمدت، مسئله‌محوری و اثربخشی پژوهش‌های دانشگاهی نیازمند بازطراحی اجزای مختلف نظام پژوهشی و **انتخاب مسئله‌محوری به عنوان راهبرد و اولویت کشور در کنار حفظ مرجعیت علمی** [۵] از طریق اصلاح و تکمیل مسیرهای ارتقا در آیین‌نامه و تکمیل ترکیب هیئت‌های ممیزه به‌عنوان مجری آیین‌نامه است. در ادامه، سه راهکار پیشنهادی مبتنی بر آیین‌نامه ارتقا برای تقویت پژوهش‌های مسئله‌محور و تعادل بخشی به تولید علم کشور از طریق «تنوع بخشی به مسیرهای ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی»، «متناسب‌سازی ضوابط و مقررات خاص مؤسسات آموزش عالی با مسیر مسئله‌محوری» و «تکمیل ترکیب هیئت‌های ممیزه با عضویت استادان مسئله‌محور» آمده است.

الف) تقویت ماده فعالیت‌های نوآورانه، فناورانه و ارتباط با جامعه و صنعت در پیش‌نویس آیین‌نامه ارتقا

آیین‌نامه ارتقا مصوب سال ۱۳۷۹ و اصلاحات بعدی در سال‌های ۱۳۸۷، ۱۳۸۹ و ۱۳۹۴ با معرفی مقالات علمی به‌عنوان معیار اصلی ارتقای اعضای هیئت علمی، توان پژوهشی اعضای هیئت علمی را در جهت انتشار مقالات علمی هدایت کرد. براساس آخرین نسخه مصوب آیین‌نامه، ارتقای اعضای هیئت علمی مختلف با توانمندی‌های متفاوت در حوزه‌های آموزشی، پژوهش‌های استنادی (مقالات علمی، کتاب‌ها، کرسی‌ها) و پژوهش‌های مسئله‌محور عمدتاً براساس معیار مقالات منتشر شده ارزیابی می‌شوند. این در حالی است که با تنوع بخشی به مسیرهای ارتقا، می‌توان ضمن هدایت ظرفیت پژوهشی نخبگان و اعضای هیئت علمی دانشگاه به سمت رفع نیازهای جامعه و صنعت، جایگاه علمی کشور در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی را نیز حفظ کرد؛ پیشرفت‌های کشور در حوزه‌های سلول‌های بنیادی، فناوری هسته‌ای و موشکی نمونه‌های از حل مسائل کشور در عین دستیابی به مرجعیت علمی در حوزه‌های مذکور است. به‌عبارت‌دیگر، استفاده از ظرفیت نخبگان کشور در راستای حل مسائل واقعی کشور، نه تنها مانعی پیش روی مرجعیت علمی نیست، بلکه می‌تواند زمینه‌ساز حضور در رتبه‌بندی‌های بین‌المللی نیز شود. موضوعی که براساس مصوبه تعیین اصول حاکم بر بازنگری آیین‌نامه ارتقا می‌بایستی محور اصلی ارتقا در پیش‌نویس تهیه شده توسط وزارتین می‌بود. طبق تبصره «۲» بند «الف» مصوبه تعیین اصول حاکم بر بازنگری آیین‌نامه ارتقا، دستیابی به دستاوردهای مؤثر، ماندگار، تحول‌آفرین، اقتدارآفرین و انجام پژوهش‌ها و فعالیت‌های نیازمحور، تقاضامحور و حل‌کننده مسائل کشور، محور اصلی اصلاح آیین‌نامه ارتقا بوده و از ضریب بالاتری برخوردار و دارای امتیاز ویژه باشند.

یکی از نقاط قوت پیش‌نویس آیین‌نامه ارتقای مرتبه اعضای هیئت علمی، تدوین ماده‌ای مستقل برای فعالیت‌های نوآورانه و در ارتباط با جامعه و صنعت است؛ اقدامی که نشان‌دهنده توجه به رویکرد مأموریت‌گرا و تلاش برای ارتقای نقش دانشگاه‌ها در حل مسائل واقعی جامعه است. پیش‌نویس حاضر در تبصره «۳» ذیل جدول شماره ۲-۱ و تبصره «۱» ذیل جدول شماره ۲-۲ فصل دوم و تبصره‌های «۳ الی ۵» بند «۴-۷» فصل چهارم به مؤسسات اجازه جایگزینی امتیاز فعالیت‌های نوآورانه و در ارتباط با جامعه و صنعت با امتیازات الزامی مقالات داده شده است. این رویکرد مشابه اختیاری است که در تبصره ذیل ردیف ۱۰ ماده (۳) و تبصره ذیل جدول ۶-۱ آیین‌نامه جاری نیز برای هیئت‌های ممیزه پیش‌بینی شده بود، اما در عمل به علت اهمیت جایگاه مقالات علمی از منظر اعضای هیئت‌های ممیزه، این مجوز کمتر مورد استفاده قرار گرفته و تأثیر چندانی بر تغییر رفتار نظام ارزیابی نداشته است. به‌عبارت‌دیگر، به‌دلیل عدم تکلیف مؤسسات به جایگزینی امتیازات مربوط به فعالیت‌های نوآورانه و در ارتباط با مسائل جامعه و صنعت، دانشگاه‌ها الزامی برای تأیید امتیازات استادان مسئله‌محور نداشته‌اند. تداوم رویکرد آیین‌نامه موجود در خصوص فعالیت‌های نوآورانه در پیش‌نویس آیین‌نامه می‌تواند موجب تضعیف جایگاه فعالیت‌های نوآورانه در فرایند ارتقا و بی‌اثر شدن هدف مأموریت‌گرایی در نظام علمی کشور شود. تکرار تبصره‌های مذکور در پیش‌نویس آیین‌نامه و عدم الزام مؤسسات برای جایگزینی امتیازات فعالیت‌های نوآورانه و در ارتباط با مسائل جامعه با بخشی از امتیازات الزامی انتشار مقالات، نمی‌تواند مشکل ارتقای مرتبه استادان فعال در حوزه پژوهش‌های ناظر به حل مسائل ملی و منطقه‌ای را مرتفع کند. لذا پیشنهاد

می‌شود تبصره «۳» ذیل جدول شماره ۲-۱ و تبصره «۱» ذیل جدول شماره ۲-۲ فصل دوم به شرح زیر اصلاح شود:

هیئت ممیزه مؤسسه بنا به تقاضای متقاضی، مکلف است در ارزیابی پرونده متقاضیانی که فعالیت‌های پژوهشی ایشان در مسیر حل مسائل مختلف کشور است، با درخواست متقاضی ارتقای مرتبه، ۵۰ درصد حداقل امتیازهای مندرج در ستون ۸ را با امتیازهای مازاد از بندهای تألیف و تصنیف کتاب (به عنوان تنها نویسنده یا نویسنده اول)، طرح‌های پژوهشی بیرون از مؤسسه (به عنوان مجری)، اثر هنری و بندهای «۱» و «۲» ماده (۴)، جایگزین نماید.

تبصره ذیل، جایگزین تبصره‌های «۳» الی «۵» بند «۴-۷» فصل چهارم شود:

هیئت ممیزه مؤسسه مکلف است با درخواست متقاضی، ۵۰ درصد حداقل امتیازهای ردیف الف بند «۱» ماده (۳) برای ارتقای مرتبه از مسیرهای «آموزش-پژوهش محور»، «پژوهش محور» و «آموزش محور» به ترتیب موضوع ستون ۸ جدول شماره ۴-۱، ستون ۵ جدول شماره ۴-۲ و ستون ۵ جدول شماره ۴-۳ از طریق هر یک از موارد ذیل و به انتخاب متقاضی ارتقای مرتبه جایگزین نماید:

الف) بندهای «۱ تا ۵» ماده (۴) موضوع جدول شماره پ-۴-۳.

ب) بند «۶» ماده (۴) موضوع جدول شماره پ-۴-۳ مشروط بر آنکه حداقل ۹ امتیاز از بند «۲» ماده (۴) را با سطح آمادگی فناوری (TRL) ۵ به بالا کسب کرده باشد.

لازم به ذکر است، برای تأکید بیشتر بر اهمیت ارتقا از طریق حل مسائل ملی و منطقه‌ای اصلاحات اخیر را در قالب جدول ذیل و به تفکیک گروه‌های علمی می‌توان نمایش داد:

جدول ۳. جدول پیشنهادی حداقل امتیازهای لازم برای ارتقای مرتبه به تفکیک گروه‌های تحصیلی جایگزین تبصره ذیل جدول مسیر ارتقای آموزش-پژوهش محور

ردیف	فعالیت	گروه		فنی-مهندسی		علوم انسانی و اجتماعی		علوم پایه		هنر		کشاورزی و منابع طبیعی	
		استادی	دانشیاری	استادی	دانشیاری	استادی	دانشیاری	استادی	دانشیاری	استادی	دانشیاری	استادی	دانشیاری
۱	مقالات علمی	۱۵	۳۰	۱۵	۳۰	۱۵	۳۰	۱۵	۳۰	۱۵	۳۰	۱۵	۳۰
۲	کرسی	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۳	فعالیت‌های مسئله محور ^۱	۴۵	۶۰	۴۵	۶۰	۴۵	۶۰	۴۵	۶۰	۳۰	۲۰	۴۵	۶۰
۴	کتاب	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
۵	اثر بدیع	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

مأخذ: همان.

ب) متناسب سازی ضوابط و مقررات خاص مؤسسات آموزش عالی با فعالیت‌های نوآورانه و در ارتباط با مسائل جامعه و صنعت

مؤسسات آموزش عالی با استفاده از اختیارات ماده (۵) آیین نامه و با توجه به تفاوت مأموریت‌های محوله به مؤسسات مختلف، ضوابط و مقررات خاصی برای ارتقای اعضای هیئت علمی خود در نظر گرفته‌اند. ضوابط مذکور منجر به رقابت علمی بین مؤسسات مختلف برای کسب جایگاه‌های بالاتر و افزایش نشاط علمی در کشور شده است. نکته حائز اهمیت در مورد پیش نویس آیین نامه اختیارات موضوع بند «۱۱» فصل اول آیین نامه دانشگاه‌هاست. اغلب دانشگاه‌ها با استفاده از اختیارات این بند، ضوابطی از جنس انتشار مقالات علمی-پژوهشی در مجلات خاص برای ارتقای اعضای هیئت علمی تعیین می‌کنند. به عبارت دیگر، در برخی موارد ممکن است پرونده ارتقای اعضای هیئت علمی مسئله محور به دلیل عدم احراز ضوابط خاص مؤسسه در هیئت‌های ممیزه مطرح نشود. لذا پیشنهاد می‌شود بند «۱-۱۲» فصل اول به شرح زیر اصلاح شود:

۱. فعالیت‌های ماده توسعه فناوری و نوآوری و پژوهش‌های نیازمحور، تقاضا محور و حل مسائل ملی و منطقه‌ای.
۲. هیئت‌های ممیزه مسئولیت اجرای آیین نامه ارتقا در دانشگاه‌ها را به عهده دارند.

مؤسسات موضوع این آیین نامه می توانند با توجه به مأموریت های خود و بارعایت ضوابط و مقررات مندرج در این آیین نامه و رعایت حداقل های تعیین شده، شرایط اضافی خاصی را در خصوص مفاد مواد (۲، ۳ و ۴) برای ارتقای اعضای هیئت علمی خود در هر یک از مسیرهای موضوع بندهای «۱-۵» تا «۱-۷» وضع کنند. این شرایط با رأی حداقل دوسوم کل اعضای هیئت ممیزه مؤسسه تصویب و پس از تأیید هیئت ممیزه مرکزی ذی ربط به اجرا گذاشته می شوند. مؤسسات موضوع این بند و بند «۱-۱۷» مکلفاند با درخواست متقاضی ارتقای مرتبه در مسیرهای بندهای «۱-۵ تا ۱-۷»، کلیه شرایط اضافی خاص موضوع این بند و بند «۱-۱۷» را با امتیازات مکتسبه از بندهای «۱ الی ۵» جداول شماره پ-۲-۳ و پ-۳-۳ و پ-۴-۳ حسب گروه علمی متقاضی جایگزین نمایند. لازم به توضیح است بند «۱۱» فصل اول پیش نویس آیین نامه تکرار ماده (۵) آیین نامه ارتقا مصوب سال ۱۳۹۴ است. بررسی های انجام شده حاکی از آن است که ماده (۵) آیین نامه سال ۱۳۹۴ یکی از موانع اصلی پیش روی ارتقای اعضای فعال در حوزه پژوهش های ناظر به حل مسائل ملی و منطقه ای بوده است. ماده (۵) در آیین نامه جاری به مؤسسات اجازه داده با تأیید هیئت ممیزه مرکزی ضوابط و مقررات خاصی را برای اعضای هیئت علمی خود به عنوان شروط ارتقای مرتبه تعیین کنند. بررسی ها نشان می دهد در اغلب موارد ضوابط و مقررات اختصاصی مؤسسات مبتنی بر انتشار مقالات علمی در نشریات خاص بوده که این امر مانعی مهم پیش روی ارتقای اساتید مسئله محور است.

ج) تکمیل ترکیب هیئت های ممیزه با عضویت استادان مسئله محور

هیئت های ممیزه دانشگاه ها اغلب متشکل از اعضای هیئت علمی با مرتبه استادی و دانشیاری دانشگاه برجسته در حوزه تولید علم هستند. چنین ترکیبی از اعضای هیئت علمی که نقش بسزایی در تولید علم داشته اند، علاوه بر رشد تولید علم موجب رقابت دانشگاه ها در انتشار مقالات علمی نیز شده است. به دلیل چینش اعضای هیئت های ممیزه و نقش مقالات علمی در دیدگاه اعضای حاضر در هیئت های مذکور، ممکن است برخی از استادان توانمند در حل مسائل کشور موفق به کسب رأی موافق از هیئت های ممیزه برای ارتقا نشوند. این امر منجر شده تلاش های پژوهشی که ناظر به حل چالش های واقعی کشور در زمینه های مختلف صورت می پذیرد، و جاهت علمی لازم از نظر هیئت های ممیزه را نداشته باشد. از این رو شاهد هستیم که با تغییر نسخه های مختلف آیین نامه ارتقا در شورای عالی انقلاب فرهنگی و تمرکز بیش از پیش به موضوع پژوهش های مسئله محور، همچنان تغییر محسوسی در مسیر پژوهش های دانشگاهی رخ نمی دهد. به عبارت دیگر، از جمله دلایل عدم توفیق نسخه های پیشین آیین نامه، برای ارتقای اعضای هیئت علمی مسئله محور، نوع نگاه حاکم بر هیئت های ممیزه است. تعیین حداقلی از استادان مسئله محور جهت عضویت در هیئت های ممیزه، از جمله راهکارهای تقویت حضور استادان برتر مسئله محور کشور در هیئت های ممیزه است. لذا پیشنهاد می شود بند ذیل به فصل اول الحاق شود:

مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی مکلفاند حداقل ۴۰ درصد اعضای هیئت ممیزه مؤسسه را از «اعضای هیئت علمی برتر در حوزه ارتباط با جامعه و صنعت» و با تأیید معاونت مربوطه وزارتین علوم و بهداشت انتخاب نمایند. مؤسسات فاقد نصاب حداقل ۴۰ درصد مذکور، مجاز هستند با تأیید معاونت مربوطه وزارتین از اعضای هیئت علمی تحول آفرین و یا مسیر آموزش-پژوهش محور انتخاب نمایند.

- [۱] ا.ع. جیرآبادی، ع. سرمست و م. عسکریان، «ارزیابی اثر ماده پژوهش و فناوری آیین نامه ارتقای اعضای هیئت علمی بر میزان تحقق شاخص های نقشه جامع علمی کشور»، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۴۰۳. شماره مسلسل ۱۹۸۴۹.
- [۲] ا.ع. جیرآبادی، ع. سرمست و م. عسکریان، «آسیب شناسی پژوهش های دانشگاهی در حل مسائل کشور و شاخص گذاری پژوهش های مسئله محور»، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۴۰۲. شماره مسلسل ۱۹۰۲۶.
- [۳] ه. یوسفی، «الزامات کارآمدسازی نظام ارتقای اعضای هیئت علمی»، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۴۰۰. شماره مسلسل ۱۷۵۹۹.
- [۴] ه. یوسفی، «بررسی و آسیب شناسی نظام ارتقای اعضای هیئت علمی؛ ۲. بسته پیشنهادی اصلاح و بازنگری آیین نامه ارتقای اعضای هیئت علمی»، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، تهران، ۱۴۰۱. شماره مسلسل ۱۸۲۲۶.
- [۵] ه. یوسفی، ح. نصیری و ی. زراعت کیش، «اولویت های پیشنهادی نظام آموزش عالی و تحقیقات در برنامه هفتم توسعه»، مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی، ۱۴۰۰. شماره مسلسل ۱۷۹۲۱.

گزیده سیاستی

شاکله پیش نویس آیین نامه ارتقا با وجود تغییرات مثبت، ادامه همان رویکرد فعلی بوده و توجه کمی به مفاد برنامه هفتم و تغییر رویکرد از «مقاله محوری» به «مأموریت محوری» و «مسئله محوری» شده است.

